

VENDIM
Nr.37, datë 22.12.2003

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i“ “
Gjergj Sauli	Anëtar i“ “
Alfred Karamuço	Anëtar i“ “
Kristofor Peçi	Anëtar i“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i“ “
Petrit Plloçi	Anëtar i“ “
Sokol Sadushi	Anëtar i“ “

me sekretare Arbenka Lalice, në datë 20.11.2003, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.40 Akti që i përket:

KËRKUES: ISMAIL, XHEVDET, FORTUZ, FETANETE, ENDER, FIORENTINA, EVA, ARBEN, LUMTURI E MARJETA NELAJ; TEUTA, ENGJËLLUSHE, SEIT, AGRON, PELLUMB E SKËNDER MEHMETI; SIRMADE BEQO, të gjithë përfaqësuar nga avokat Flamur Progonati, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. MINISTRIA E DREJTËSISË, në mungesë.
2. KOMISIONI I KTHIMIT TË PRONAVE PRANË PREFEKTURËS SË QARKUT TIRANË, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr.760, datë 27.2.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr.672, datë 5.6.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.854, datë 8.5.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesit pretendojnë se gjykatat kanë zhvilluar një proces të parregullt ligjor. Ata kanë parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore:

- Gjykimi i kësaj çështjeje është bërë duke thirrur si palë të paditur Marjeta Nelaj, e cila është e mitur dhe nuk gëzon zotësinë juridike për të vepruar. Mbrojtja e saj duhej të ishte e detyrueshme nga përfaqësuesi ligjor.

- Është shkelur e drejta e palëve për të marrë pjesë në gjykim dhe për t'u dëgjuar. Në gjykim kanë marrë pjesë vetëm disa prej kërkuesve, ndërkohë që për të tjerët nuk janë respektuar kërkesat procedurale për njoftimet. Gjykata ishte e detyruar t'i kërkonte palës paditëse saktësimin e adresave për të paditurit.

- Nuk u është njoftuar vendimi i gjykatës së shkallës së parë palëve që kanë qenë në mungesë në gjykim, shkelje kjo e neneve 443 e 444 të Kodit të Procedurës Civile.

- Gjykata e shkallës së parë ka marrë rolin e ekspertit duke vlerësuar truallin si të zënë. Ajo ishte e detyruar të thërriste ekspert në seancë gjyqësore.

- Gjykatat nuk kanë qenë të paanshme në zgjidhjen e çështjes. Kërkuesit kanë kërkuar që çështja të transferohet në një gjykatë tjetër, për arsye se të gjithë gjyqtarët e Gjykatës së Rrethit Tiranë nuk mund ta gjykonin me paanshmëri këtë çështje, sepse trualli, objekt gjykimi, i ishte dhënë për ndërtim Ministrisë së Drejtësisë, që e kishte planifikuar për të ngritur ndërtesën e Gjykatës së Rrethit Tiranë.

Kërkuesit pretendojnë të njëjtat shkelje edhe për gjykimin në Gjykatën e Apelit Tiranë. Për Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë, kërkuesit pretendojnë se antikushtetutshmëria e këtij vendimi qëndron në moskalimin padrejtësisht të kësaj çështjeje në seancë gjyqësore, ndërkohë që shkaqet për kalimin kanë qenë ligjore.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Sokol Sadushi, përfaqësuesin e kërkuesve dhe shqyrtoi çështjen

në tërësi,

V Ë R E N:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, mbi padinë e ngritur nga Ministria e Drejtësisë, me vendimin nr.760, datë 27.2.2002, ka vendosur: “anulimin pjesërisht të vendimit nr.19, datë 30.3.2001 të Komisionit të Kthimit të Pronave për pjesët 1/a dhe 1/b të sipërfaqes së truallit prej 16.900 m², e cila i është njohur dhe kthyer ish-pronarit Qazim Nelaj.

Gjykata e apelit ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, duke saktësuar kufizimet e sipërfaqes së pronës. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga pala e paditur.

Nga të gjitha pretendimet që kanë parashtruar kërkuesit, Gjykata Kushtetuese vlerëson se disa prej tyre janë të rëndësishme për t’u analizuar dhe vlerësuar, në raport me elementet thelbësore që përfshihen në kuptimin kushtetues të së drejtës për një proces të rregullt ligjor.

Nga shqyrtimi në tërësinë e tyre i pretendimeve të kërkuesve, si dhe i pasqyrit të ato gjejnë në materialet e dosjes gjyqësore, rezulton se gjykatat në shqyrtimin e kësaj çështjeje nuk kanë respektuar standardet ligjore dhe kushtetuese, që kanë të bëjnë me prezencën e palëve në gjykim, si dhe nuk kanë vlerësuar ato elemente të rëndësishme që duhet të garantojnë paanshmërinë e saj në zhvillimin normal të procesit gjyqësor.

Që në fillim të procesit, gjykata e shkallës së parë ka lejuar disa shkelje procedurale që lidhen me mënyrën e hartimit dhe të paraqitjes së kërkesëpadisë, si dhe me mossaktësimin e adresave të palës së paditur. Mosplotësimi i këtyre kërkesave formale të ligjit procedural nga ana e gjykatës ka qenë shkaku kryesor që pala e paditur, të cilët kanë qenë në një numër të konsiderueshëm si pronarë të pronës objekt gjykimi, të mos vihen në dijeni se ndaj tyre ka filluar një proces civil. Lejimi i këtyre shkeljeve ligjore procedurale ka sjellë cenimin e një elementi të rëndësishëm kushtetues, që lidhet me të drejtën e palës për të qenë e pranishme për t’u dëgjuar, për të parashtruar pretendimet dhe për të realizuar mbrojtjen në një proces gjyqësor. Kështu, nga 17 persona që kanë qenë si të paditur në këtë gjykim, gjykata ka zhvilluar procesin në mungesë të 4 prej tyre, ndërkohë që në dosje nuk vërtetohet me asnjë dokument njoftimi për seancat gjyqësore. Konkretisht, për të paditurit Ender Nelaj, Eva Nelaj, Arben Nelaj dhe Seit Mehmeti, për të cilët fletëthirrjet pasqyrojnë adresat e pasakta, nuk vërtetohet që të jetë komunikuar njoftimi për gjykim me një nga format e tjera që parashikon Kodi i Procedurës Civile. Kështu që i gjithë procesi gjyqësor është zhvilluar në mungesë të tyre.

Elemente të parregullsive së njoftimeve për zhvillimin e seancave gjyqësore apo të mos prezencës së palës së paditur në proces konstatohen në dosjen gjyqësore edhe për të paditurit e tjerë. Kështu, në seancën e datës 7.2.2002, megjithëse i padituri Fortuz Nelaj ka paraqitur një shkak të arsyeshëm për shtyrjen e seancës gjyqësore, trupi gjykues ka lejuar zhvillimin e gjykimit në mungesë të tij. Gjithashtu, në përfundim të procesit dhe me shpalljen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë rezulton se personat e sipërcituar nuk kanë qenë të pranishëm dhe as nuk janë vënë në dijeni të përmbajtjes së këtij vendimi. Kjo vërtetohet edhe nga fakti se personat e panjoftuar për seancat gjyqësore apo për vendimin përfundimtar nuk e kanë ushtruar të drejtën e ankimit në Gjykatën e Apelit Tiranë apo në Gjykatën e Lartë.

Pretendimin tjetër të kërkuesve se është prekur parimi i paanshmërisë në gjykim në aspektin se njëanshmëria e gjykatës ka rezultuar për arsye të mostransferimit të çështjes në një gjykatë tjetër dhe të interesit që kishin të gjithë gjyqtarët e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë për rastin në shqyrtim, Gjykata Kushtetuese e konsideron si të pabazuar për të arsyetuar shkeljen e këtij parimi kushtetues. Fakti se objekti i kërkesëpadisë lidhej me truallin ku do të ngrihej godina e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë nuk është i mjaftueshëm për të vërtetuar arsye serioze të njëanshmërisë së trupit gjykues. Për të vërtetuar shkeljen e parimit të paanshmërisë në një proces gjykimi duhet dalluar qëndrimi subjektiv, në të cilin bëhen përpjekje për t’u siguruar lidhur me bindjen personale të një gjyqtari në çështjen konkrete, si dhe qëndrimi objektiv, i cili përqëndrohet në vlerësimin e garancive të mjaftueshme që mënjanojnë çfarëdolloj dyshimesh që janë të justifikueshme në këtë sferë.¹ Këtij argumenti të përdorur në jurisprudencën e Gjykatës së Strasburgut, Gjykata Kushtetuese i ka qëndruar në të gjithë praktikën e saj.

¹ Vendimi De Cubber-i kundër Belgjikës / 24 tetor 1984;A 86

Në çështjen në shqyrtim, pala e paditur ka kërkuar përjashtimin e gjyqtarit dhe më pas transferimin e çështjes në një gjykatë tjetër, kërkesa për të cilat, pasi janë shqyrtuar, është vendosur rrëzimin i tyre si të pabazuara në ligj. Pra, pretendime të tilla janë bërë objekt shqyrtimi nga gjykata dhe për motive të përligjura nuk janë pranuar. Me vendimet që janë marrë, nuk konkludohet se gjykata duhet të ketë qenë e njëanshme në shqyrtimin e kësaj çështjeje.

Gjykata Kushtetuese krijon bindjen se paanësia në këtë proces gjyqësor nuk është cenuar në këto drejtime që parashtron kërkuesi, por në qëndrimet subjektive që gjykata ka mbajtur gjatë ecurisë së procesit, duke lejuar kryerjen apo edhe moskryerjen e atyre veprimeve të domosdoshme procedurale që lidhen me hartimin e kërkesëpadisë, me njoftimet apo me dijeninë e palëve për gjykimin. Këto qëndrime të mbajtura nga ky trup gjykues kanë krijuar dyshime të arsyeshme te pala e paditur se gjykata, në zgjidhjen e kësaj çështjeje, nuk do të paraqitej e paanshme.

Përsa i përket pretendimeve të tjera që kanë parashtruar kërkuesi, Gjykata Kushtetuese nuk i çmon si të rëndësishme dhe thelbësore për të konkluduar mbi shkeljen e së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Për thirrjen e të miturës në proces si palë e paditur pa praninë e përfaqësuesit të saj ligjor, rezulton nga vendimi gjyqësor se në këtë gjykim është thirrur me cilësinë e palës së paditur nëna e saj.

Mbi bazën e këtyre argumenteve të paraqitura arrihet në përfundimin se në çështjen në shqyrtim, gjykata e shkallës së parë nuk ka respektuar kërkesat e nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. I njëjti konkluzion arrihet edhe për gjykimet e zhvilluara në gjykatën e apelit dhe në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë, të cilat janë rrjedhojë e një procesi të parregullt ligjor, sepse me shkeljet e lejuara ato kanë cenuar të drejtën kushtetuese të kërkuësve.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenin 131 shkronja “f”, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Shfuqizimin si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimeve nr.760, datë 27.2.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr.672, datë 5.6.2002 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.854, datë 8.5.2003 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë;

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.